

Frida Uhl

looze conflicten uiterst prikkelbare, cynische „vrouwenhater” vormde in 1892 het middelpunt van een kring van kunstenaars en geleerden te Berlijn, wier stamcafé het beruchte „Zum schwarzen Ferkel” was. Daar ontmoette Strindberg zijn tweede vrouw, de drieëntwintigjarige Oostenrijksche journaliste Frida Uhl, die wat karakter en aanleg betrof, evenmin de vrouw was om hem gelukkig te maken. In 1893 trouwde hij met haar, een huwelijk dat hij later als een „dwaasheid” betitelde. Het heeft ongetwijfeld het minst voor hem betekend, al zou men bijna het tegendeel gaan meenen bij het lezen van de twee lijvige deelen mémoires, welke Frida Strindberg in 1936 in Zweden en Duitschland liet verschijnen. Uit alles spreekt de groote bewondering, die zij nog steeds koestert voor den man, die haar toch de grootste teleurstelling van haar leven heeft

bereid. Haar boeken brengen natuurlijk veel belangrijk materiaal uit den Berlijnschen tijd. Het feit echter, dat haar beschrijvingen van gebeurtenissen van haast 40 jaar geleden, dikwijls weergegeven in lange gesprekken, bijna woordelijk overeenstemmen met situaties en replieken uit Strindberg's werken, welke dienzelfden tijd behandelen, maakt helaas, dat wij de uiterste voorzichtigheid moeten betrachten bij het vaststellen der objectieve waarheid dezer beschrijvingen. Daarbij komt dat Strindberg's brieven aan haar oorspronkelijk in het Fransch geschreven waren, maar door haar in het Duitsch en daarna wederom in het Zweedsch werden vertaald! Dat dit huwelijk, dat nauwelijks twee jaar duurde, bijna van den aanvang af mis ging, berust o.a. op de omstandigheid, dat Strindberg aan het begin der z.g. Inferno-crisis stond, welke een samenleven met hem voor een ieder onmogelijk maakte.

Psychiaters en psychoanalytici hebben Strindberg's eigen referaat over de crisis (de boeken *Inferno* en *Legenden* en tevens de dramatische trilogie *Naar Damascus*) gebruikt